

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ АПАС МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ИСКЕ ЙОМРАЛЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ СОВЕТЫ**

КАРАР

2021 ел, 11 октябрь

№44

**Иске Йомралы авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә
муниципаль контроль турындагы нигезләмәне раслау хакында**

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 1 өлешенең 19 пункты, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы «Иске Йомралы авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә Татарстан Республикасы Апас муниципаль районы Иске Йомралы авыл жирлеге Советы карар итте:

1. Күшымтада бирелгән Иске Йомралы авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне расларга.

2. Өлеге каар, өлеге каарның 1 пунктында күрсәтелгән нигезләмәнең 4 бүлеге нигезләмәләреннән тыш, рәсми басылып чыккан көненнән, әмма 2022 елның 1 гыйнварыннан иртәрәк түгел, үз көченә керә.

3. Өлеге каарның 1 пунктында күрсәтелгән Нигезләмәнең 4 бүлеге нигезләмәләре 2022 елның 1 мартаиннан үз көченә керә.

**Иске Йомралы башлыгы
авыл жирлеге
Иске Йомралы Советы рәисе
авыл жирлеге**

Р.А. Моратов

Татарстан Республикасы Апас
муниципаль районы Иске
Йомралы авыл жирлеге
Советының 2021 елның 11
октябрендәге 44 номерлы
каары белән
расланган

Иске Йомралы авыл жирлеге территориясендә төзекләндеру өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Өлдөр Нигезләмә Иске Йомралы авыл жирлеге территориясендә төзекләндеру өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен (алга таба - төзекләндеру өлкәсендә контроль) билгели.

1.2. Төзекләндеру өлкәсендә контроль предметы булып юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, гражданнар (алга таба – тикшерелә торган затлар) Иске Йомралы авыл жирлеген төзекләндеру кагыйдәләрен (алга таба - Төзекләндеру кагыйдәләре), социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктуралары объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәэмин итү таләпләрен (алга таба шулай ук - мәжбүри таләпләр) үтәү тора.

1.3. Төзекләндеру өлкәсендә контроль Иске Йомралы авыл жирлегенең башкарма комитеты (алга таба - Башкарма комитет, жирлек) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

1.4. Төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле башкарма комитетның вазыйфаи затлары - жирлек башлыгы, шулай ук башкарма комитет житәкчесе (секретаре) урынбасары (алга таба шулай ук - контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи затлар) була. Башкарма комитетның күрсәтелгән вазыйфаи затларының вазыйфаи бурычларына аларның вазыйфаи инструкциясе нигезендә төзекләндеру өлкәсендә контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыру керә.

Тикшерүне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи затлар төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә хокукларга, бурычларга ия булалар һәм җаваплы булалар.

1.5. Төзекләндеру, оештыру һәм профилактик чаралар, контроль чаралар үткәргө бәйле мөнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Башкарма комитет төзекләндеру кагыйдәләренең түбәндәгеләрне үз эченә алган үтәлешен тикшереп тора:

- 1) янәшәдәге территорияләрне карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;
- 2) элементларны һәм төзекләндеру объектларын тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

- халыкның азмобиль төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт объектларына ирекле керүенә комачауламый торган киртәләр урнаштыру, халыкка социаль хезмәт күрсәтү;

- торак булмаган биналарның, төзелмәләрнен, корылмаларның фасадларын, биналарның, корылмаларның башка стеналарын, шулай ук төзекләндерүнен һәм жәмәгать урыннарының башка элементларын карап тоту;

- инженерлік корылмаларын эксплуатацияләу өчен кирәкле мәғълүматны үз эченә алған махсус тамгалар, язуар әчтәлеге буенча;

- Татарстан Республикасы норматив хокукый актларында һәм Тәзекләндөрү кагыйдәләрендә, муниципаль норматив хокукый актларда билгеләнгән жир эшләрен башкару тәртибенә туры китереп бирелә торган жир эшләрен гамәлгә ашыруга рәхсәт нигезендә жир эшләрен башкару;

- биналарга һәм аларга керү юлларына, шулай ук ишегалларына ирекле керү юлларын тәэммин итү, жәяүлеләрнең һәм, инвалидларны да кертеп, имин жәяүлеләр хәрәкәтененә куркынычсызылыгын тәэммин итү буенча һәм башкалар.

3) жирлек территориясен қышкы чорда жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән биналарның, корылмаларның түбәләрен кардан һәм бозлардан чистарту چараларын үткәрүне дә кертеп;

4) жәйге чорда жирлек территориясен жыештыру буенча мәжбүри таләпләр, моңа карантин, агулы һәм чүп үләннәрен ачыклау, аларга каршы көрәш, локальләшү, аларның учакларын юкка чыгару буенча мәжбүри таләпләр дә керә;

5) янгынга каршы махсус режим гамәлдә булган чорда янгын куркынычсызылыгының естәмә таләпләре;

6) гомуми файдаланудагы территорияләрдә жир асты коммуникацияләрен салу, яңадан үрнаштыру, ремонтлау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

7) яшел утыртмаларны утырту, саклау һәм карап тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән порубочка билеты һәм (яисә) агач һәм куакларны күчереп утырту буенча мәжбүри таләпләр, әгәр мондый документлар (йөкләү билеты, күчереп утыртуга рәхсәт) очракларны тәзекләндөрү кагыйдәләрендә билгеләнгән очракларда бирелергә тиеш;

8) каты коммуналь калдықларны күшү буенча мәжбүри таләпләр;

9) гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм Тәзекләндөрү кагыйдәләрендә каралган башка территорияләрдә авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын йөртергә ярамау түрүндагы мәжбүри таләпләр.

Башкарма комитет үз компетенцияләре чикләрендә тикшереп торырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан бирелгән мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү түрүндагы күрсәтмәләрнәң үтәлешен тикшереп тора.

1.7.Әлеге Нигезләмәдә тәзекләндөрү элементлары дигәндә декоратив, техник, планлаштыру, конструктив җайланмалар, яшелләндөрү элементлары, жиһазларның һәм бизәлешнең төрле төрләре, шул исәптән биналарның, тәзелешләрнәң, корылмаларның фасадлары, кече архитектура формалары, стационар булмаган корылмалар, территорияне тәзекләндүнең состав өлеше буларак кулланыла торган мәғълүмати щитлар һәм күрсәткечләр анлашыла.

Әлеге Нигезләмәдә тәзекләндөрү объектлары дигәндә төрле функциональ билгеләнештәге территорияләр анлашыла, аларда тәзекләндөрү эшчәнлеге алып барыла, шул исәптән:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнәгать районнары), гражданнарның коммерциягә карамаган бакчачылық, яшелчәчелек берләшмәләре үрнаштыру территорияләре);

2) урам-юл чөлтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкырыклар, мәйданнар, юллар, проспектлар, тыкырыклар, юл чатлары, төшү, трактлар, тупиклар, урамнар, шоссе);

3) ишегалды территорияләре;

4) балалар һәм спорт мәйданчыклары;

5) хайваннарны йөрту өчен мәйданчыклар;

7) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;

8) техник һәм санитар-яклау зоналары;

Әлеге Нигезләмәдә киртәләүче җайланмалар дигәндә капкалар, калиткалар, шлагбаумнар аңлашыла, шул исәптән автомат рәвештә, һәм декоратив коймалар (коймалар).

1.8. Төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда бәяләү һәм идарә итү системасы кулланылмый.

2. Закон белән саклана торган қыйммәтләргә зыян китерү куркынычын профилактикалау

2.1.Башкарма комитет төзекләндеру өлкәсендә, шул исәптән профилактик чаралар үткәру юлы белән, контрольне гамәлгә ашыра.

2.2.Профилактик чаралар тикшереп торучы затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне намуслы үтәүне стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга китерергә һәм (яисә) закон тарафыннан саклана торган қыйммәтләргә зыян (зыян) китерергә сәләтле шартларны, сәбәпләрне һәм факторларны бетерү, мәжбүри таләпләрне контролльдә тотыла торган затларга житкерү, аларны үтәү ысууллары максатларында башкарма комитет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.3.Төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда зыян (зыян) китерү куркынычын киметүгә юнәлтелгән профилактик чаралар үткәру контроль чараларын үткәрүгә карата өстенлекле юнәлеш булып тора.

2.4.Профилактик чаралар Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнгән тәртиптә расланган законда саклана торган қыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерү куркынычын профилактикалау программасында каралмаган профилактик чаралар да үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чаралар уздырганда контроль объектларының закон тарафыннан саклана торган қыйммәтләргә (зыянны) зыян (зыян) китерү куркынычы яки мондый зыян (зыян) китерелгән, төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи зат, контроль чараларны үткәру турында карап кабул итү өчен, жирлек башлыгына бу хакта мәгълүматны кичекмәстән җибәрә дип билгеләнгән очракта.

2.5.Төзекләндеру өлкәсендә башкарма контроль башкарганда түбәндәге профилактик чаралар төрләре үткәрелергә мөмкин:

- 1) мәгълүмат житкерү;
- 2) консультацияләү

2.6. Мәгълүмат алу Апас муниципаль районның рәсми сайтында (жирлек бүлеге) "Интернет" мәгълүмат-телеинформация чөлтәрендә (алга таба - районның рәсми сайты) контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә (махсус бүлеккә керү районның рәсми сайтының төп (төп) битеннән, массакүләм мәгълүмат чараларында, контролльдә тотыла торган затларның шәхси кабинетлары аша дәүләт мәгълүмат системаларында (алар булса) һәм башка рәвешләрдә урнаштырылырга тиеш.

Башкарма комитет районның рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясындагы 3 өлешендә каралган белешмәләрне урнаштырырга һәм аны актуаль хәлдә тотарга тиеш.

Башкарма комитет шулай ук халыкка контроль объектларына куела торган мәжбүри таләпләр турында гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә хәбәр итәргә хокуклы.

2.6. Контрольләнүче затларны консультацияләү тикшереп торуны башкарырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан телефон аша, видео-конференц-элемтә аша, шәхсән кабул иткәндә йә профилактик чаралар, контроль чаралар үткәру барышында гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнарны шәхси кабул итү жирлек башлыгы һәм (яисә) вазыйфай зат тарафыннан үткәрелә, ул контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле. Кабул итү урыны, шулай ук кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат районның рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Консультирование тубәндәге мәсьәләләр буенча телдән яисә язма рәвештә гамәлгә ашырыла:

- 1) тәзекләндерү өлкәсендә контроль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
- 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контроль чарапарны гамәлгә ашыру тәртибе;
- 3) тикшереп торуны гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерү тәртибе;
- 4) мәжбүри таләпләре булган норматив хокукий актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу, аларның үтәлешен бәяләү контроль чарапар кысаларында башкарма комитет тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Контроль астындагы затларны телдән рәвештә консультацияләү шулай ук гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә дә гамәлгә ашырылырга мөмкин.

2.7. Язма рәвештә консультация бирүне тикшереп торуны башкарырга вәкаләтле вазыйфай зат тубәндәге очракларда гамәлгә ашыра:

- 1) контрольдә тотыла торган зат тарафыннан консультацияләү мәсьәләләре буенча язма жавап бирү турында язма сорату бирелгән;
- 2) куелган сорауларга телдән жавап бирү мөмкин түгел;
- 3) куелган сорауларга жавап мәгълүматны ёстәмә соратып алуны таләп итә.

Конътацияләүне гамәлгә ашырганда, тикшереп торуны башкарырга вәкаләтле вазыйфай зат Россия Федерациясе законнары нигезендә файдалану мөмкинлеге чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген сакларга тиеш.

Конкрет контроль чарапы, вазыйфай затларның контрольне гамәлгә ашыруга вәкаләтле каарларын һәм (яисә) гамәлләрен бәяләүне үз эченә алган мәгълүмат, контроль чарапың башка катнашучылары, шулай ук экспертиза, сынаулар кысаларында уздырылган нәтижәләр бирелә алмый.

Тикшерүне башкарырга вәкаләтле мәгълүм вазыйфай затка әверелгән мәгълүмат мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контрольдә тотыла торган затны бәяләү максатларында башкарма комитет тарафыннан файдаланыла алмый.

Контроль башкарырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан консультацияләрне исәпкә алу журналы алып барыла.

Тикшерелә торган затларның һәм аларның вәкилләренең биш һәм аннан да күбрәк бертерлерәк мәрәҗәттәре башкарма комитетка көргөн очракта, консультацияләү башкарма комитетының рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштыру, жирлек башлыгы яисә вәкаләтле зат тарафыннан имзаланган язма аңлату юлы белән гамәлгә ашырыла.

3. Контроль чарапарны һәм контроль гамәлләрне гамәлгә ашыру

3.1. Тәзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда башкарма комитет күрсәтелгән чарапар кысаларында тубәндәге контроль чарапар һәм контроль гамәлләр төрләрен башкарырга мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләр нигезендә контрольдә тотыла торган затның (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерымланган структур бүлекчәләре) урнашкан, язма аңлатмалар, инструменталь тикшерү урынында булырга тиешле документларны карау, сораштыру, теркәү юлы белән);

2) рейд тикшерүе (карау, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза ярдәмендә);

3) документар тикшеру (язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, экспертиза ярдәмендә);

4) урынга барып тикшеру (карау, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документларны теркәү, инструменталь тикшеру, сынау, экспертиза ярдәмендә);

5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәту (территорияләрне төзекләндеру өлкәсендә контроль объектлары турындагы белешмәләрне, шул исәптән ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек барышында керә торган белешмәләрне жыю һәм анализлау аша, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган белешмәләрне, «Интернет» чеңләрендәге курсаткечләрне, шулай ук фотога һәм кинога тәшеру, видеога яздыру функцияләре булган хокук бозуларны теркәү техник чараларының автоматик режимда эшләүче мәгълүматлардан файдаланып алынган белешмәләрне, контрольдә торучы затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган белешмәләрне үтәү кысаларында бирелә);

6) күчмә тикшеру (карау, инструменталь тикшеру (видеоязма кулланып), сынау, экспертиза ярдәмендә).

3.2.Мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәту һәм күчмә тикшеру Башкарма тарафыннан контролльдә тотылган затлар белән хезмәттәшлексез уздырыла.

3.3.Әлеге Нигезләмәнең 3.1 пунктының 1 - 4 бүлекләрендә күрсәтелгән контроль чаралар планнан тыш чаралар рәвешендә уздырыла.

Планнан тыш контроль чаралар прокуратура органнары белән килештерелгәннән соң гына үткәрелә ала.

3.4.Тикшерелә торган затлар белән үзара хезмәттәшлек итү белән уздырыла торган контроль чараларны үткәру өчен түбәндәгеләр нигез булып тора:

1) гражданнарның һәм оешмаларның мәрәҗәттәшлек (гаризалары), дәүләт хакимиите органнарыннан, җирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан мәгълүмат килгәндә, башкарма комитетта гражданнар һәм оешмаларның мәрәҗәттәшлек (гаризалары) законда саклана торган кыйыммәтләргә зыян (зыян) китерү турында белешмәләр булу, шулай ук контроль чараларны үткәру нәтижәсендә, үзара хезмәттәшлексез контроль чараларны да кертеп, шундый белешмәләрне алу;

2) Россия Федерациясе Президенты йәкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең конкрет контролльдә тотыла торган затларга карата контроль чаралар уздыру турындагы йәкләмәсе;

3) законнарның үтәлешенә күзәтчелек итү, кеше һәм гражданның хокукларын һәм ирекләрен прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мәрәҗәттәшлексез буенча үтәү кысаларында контроль чара уздыру турында прокурор таләбе;

4) мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуларны бетерү турында курсатмәне үтәү срокы тәмамлану - әгәр контролльдә торучы зат тарафыннан ача бирелгән курсатмәдә каралган документларны һәм белешмәләрне тапшырмаган очракларда яисә тапшырылган документлар һәм мәгълүматлар нигезендә мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турында курсатмәнең үтәлеше турында нәтижә ясарга мәмкин түгел.

3.5.Тикшерелә торган зат белән үзара хезмәттәшлектә үткәрелә торган контроль чаралар Башкарма комитетның контроль чараны уздыру турындагы курсатмәсе нигезендә уздырыла.

3.6.Башкарма комитетның контроль чара уздыру турында курсатмә закон тарафыннан саклана торган кыйыммәтләргә зыян (зыян) китерү турындагы белешмәләр нигезендә кабул ителгән очракта, мондый курсатмә төзекләндеру өлкәсендә контролльне башкарырга вәкаләтле вазыйфаи затның контроль чарасын уздыру турында дәлилләнгән тәкъдиме нигезендә кабул ителә.

3.7.Тикшерелә торган затлар белән үзара хезмәттәшлексез уздырыла торган контроль чаралар вәкаләтле вәкилләрнең вазыйфаи затлары тарафыннан, җирлек башлыгының бирeme, башкарма комитетның эш планнарындағы бирeme нигезендә, шул

исәптән «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контролъ турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән очракларда, тикшереп тору үткәрә.

3.8. Гражданнарга, юридик затларга һәм индивидуаль эшкуарларга карата контролъ чаралары «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контролъ турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә вазыйфаи затлар тарафыннан тикшереп торырга вәкаләтле затлар тарафыннан үткәрелә.

3.9. Төзекләндерү өлкәсендә контролъне оештырганда һәм гамәлгә ашырганда башкарма комитет түләүсез нигездә документларны һәм (яисә) алар карамагында шуши документлар һәм (яисә) белешмәләр булган күрсәтелгән органнар карамагындагы оешмалардан, шул исәптән электрон рәвештә, документларны һәм (яисә) белешмәләрне ала. Күрсәтелгән документлар һәм (яисә) белешмәләр исемлеге, аларны тапшыру тәртибе һәм сроклары Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы карапы белән расланган исемлек белән билгеләнде ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында дәүләт контроле (күзәтчелек), муниципаль контролъ органнары тарафыннан башка дәүләт органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан яисә шуши документлар һәм (яисә) мәгълүмат булган дәүләт органнарына яисә жирле үзидарә органнарына караган оешмалардан тикшерүләр оештырганда һәм уздырганда соратып алына торган һәм алына торган документлар һәм (яисә) мәгълүмат, шулай ук «Дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контролъне гамәлгә ашыру кысаларында дәүләт контролен (күзәтчелеген), муниципаль контролъне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенен 06.03.338 номерлы карапы белән расланган дәүләт контроле (күзәтчелеге) төрләрен, муниципаль контролъ төрләрен оештырганда һәм гамәлгә ашырганда контролълек (яисә) белешмәләре булган башка органнардан контролъ (күзәтчелек) органнары тарафыннан алына торган документларны һәм (яисә) белешмәләрне ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек итү кысаларында бирү кагыйдәләре.

3.10. Контрольдә тотыла затлар булып торучы шәхси эшмәкәр, контролъдә тотыла торган граждан контролъ чара уздырганда булу мәмкинлеге булмау турындагы мәгълүматны башкарма комитетта тапшырырга хокуклы, шуңа бәйле рәвештә контролъ чараны уздыру индивидуаль эшкуар, гражданинның бу мәрәжәгатькә сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен киräклө срокка күчерелә (әмма 20 көннән дә артык түгел), бер үк вакытта тубәндәге шартларны үтәү карый:

1) контролъдә тотыла торган затның яисә аның вәкиленен булмавы, төзекләндерү өлкәсендә контролъне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи затның, контролъ чарасын уздырганда мәжбүри таләпләрне үтәвен бәяләүгә комачауламый, контролъдә тотыла торган зат контролъ чараны уздыру турында тиешенчә хәбәр ителгән шарт белән;

2) закон белән саклана торган кыйыммәтләргә зыян (зыян) турыдан-туры куркыныч китерү яисә фактта китерту билгеләре булмау;

3) контролъ чараны үткәргәндә контролъдә тотыла торган зат булмау (контрольдә тотыла торган зат авыруы, аның командировкасы һ.б.) өчен житди сәбәпләр бар.

3.11. Күчмә тикшерүне үткәру срокы 10 эш көненнән артып китә алмый.

Күчмә тикшерү барышында кече эшкуарлыкның бер субъектына карата багланышларның гомуми срокы кече предприятие өчен 50 сәгатьтән һәм микропредприятие өчен 15 сәгатьтән арта алмый.

Россия Федерациясенең берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручи оешмага карата күчмә тикшерү үткәру срокы оешманың һәр филиалы, вәкиллеге, аерымланган структур бүлекчәсе яисә житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

3.12. Тикшереп торуны башкарырга вәкаләтле вазыйфаи затлар һәм контроль гамәлләрне башкаруға жәлеп ителә торган затлар тарафыннан контроль чараптар үткәрү өчен барлық очракларда да мәжбүри таләпләрне үтәүне (бозуны) дәлилләүләр контроль чараны үткәрүгә вәкаләтле фотосъемка, аудио- һәм видеоязма, геодезик һәм картометрик үлчәуләр кулланылырыга мөмкин. Фотога тәшерү, аудио- һәм видеога язырыу, геодезик һәм картометрик үлчәуләр һәм әлеге максатлар өчен файдаланылган техник чараптар түрүнде мәгълүмат контроль чара нәтижәләре буенча төзелә торган актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелә торган контроль гамәл нәтижәләре буенча төзелә торган беркетмәдә өткәрелә.

3.13. Контроль чара нәтижәләренә контролльдә тотыла торган затның мәжбүри таләпләрне үтәвен бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәту һәм (яисә) аларны бозуларны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган хәлне торғызу, вәкаләтле органнара яисә вазыйфаи затларга жарапка тарту һәм (яисә) башкарма комитетта «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль түрүнде» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешендә каралган чараптарны куллану түрүндеги мәсъәләне карау өчен мәгълүмат жибәрү керә.

3.14. Контрольде зат белән үзара хәзмәттәшлекне күздә тоткан контроль чараны уздыру тәмамлангач, контроль чара акты төзелә. Мондай чараны уздыру нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкландырылған очракта, актта нәкъ менә нинди мәжбүри таләп бозылган, нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлеге билгеләнгән, дип күрсәтелә. Ачыкландырылған хокук бозулар бетерелгән очракта, актта контроль чарасын үткәрү тәмамланғанчы, аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләре булган документлар, башка материаллар актка беркетелергә тиеш. Контроль чара уздырганда тутырылған тикшерү көгазыләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән очракта, мондай чараны уздыру тәмамланған көнне контроль чараны уздыру урынында башкарыла.

Прокуратура органнары тарафыннан килештерелгән контроль чара акты контроль (кузәтчелек) чарапарының Бердәм реестры аша түрүдан-туры аны рәсмиләштергәннән соң прокуратура органнарына жибәрелә.

3.15. Контроль чараптар түрүнде мәгълүмат контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестрында урнаштырыла.

3.16. Контроль-контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр һәм кабул ителә торган караптар түрүнде мәгълүмат күрсәтелгән гамәлләр һәм Бердәм контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестрында караптар түрүнде белешмәләр урнаштыру, шулай ук аларны контролльдә тотыла торган затларга дәүләт һәм муниципаль хәзмәтләр күрсәту һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне башкару өчен электрон рәвештә кулланыла торган мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик хәзмәттәшлекен тәэмин итә торган инфраструктура аша житкерү, шул исәптән «Бердәм дәүләт һәм муниципаль хәзмәтләр (функцияләр) порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы (алга таба - дәүләт һәм муниципаль хәзмәтләрнең бердәм порталы һәм (яисә) дәүләт һәм муниципаль хәзмәтләрнең региональ порталы аша дәүләт һәм муниципаль хәзмәтләрнең мәгълүмати системасы аша житкерү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Контрольләшүче зат булган эшкуарлық эшчәнлеген гамәлгә ашырмаган граждан контроль астындагы затның электрон почтасы адресына документлар алу кирәклеге түрүнде хәбәрнамә юллаган очракта яисә башкарма комитетның контролльдә тотыла торган затның электрон почтасы адресы түрүнде белешмәләр булмаса һәм аңа документларны дәүләт һәм муниципаль хәзмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә юллау мөмкинлеге (әгәр затның бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәлу процедурасын узу тәмамланмаган очракта) юлы белән тикшереп

торырга вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан башкарылган эшләр турында хәбәр итә. Күрсәтелгән граждан документларны көгазь чыганакта жибәрергә хокуклы.

До 31 декабря 2023 года информирование контролируемого лица о совершаемых должностными лицами, уполномоченными осуществлять контроль, действиях и принимаемых решениях, направление документов и сведений контролируемому лицу Исполкомом могут осуществляться в том числе на бумажном носителе с использованием почтовой связи в случае невозможности информирования контролируемого лица в электронной форме либо по запросу контролируемого лица.

Контрольдә торучы затка контрольне, гамәлләрне һәм кабул ителә торган карапларны гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи затлар турында хәбәр итү, документлар һәм белешмәләр жибәрү, шул исәптән көгазь чыганакта, контрольдә тотыла торган затка электрон рәвештә мәгълүмат бирү мөмкин булмаган очракта яисә соратып алына торган заттан соратып алына торган затка мәгълүмат бирү мөмкин булмаган очракта, гамәлгә ашырылырга мөмкин.

3.17. Контроль чара уздырганда мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкландырылыштың очракта, бу хакта белешмәләр контроль (күзәтчелек) чарапларының бердәм реестрына кертелә. Тикшерүне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи зат мәжбүри таләпләрне үтәү буенча тәкъдимнәр бирергә, закон саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чараплар үткәрергә хокуклы.

3.18. Мәжбүри таләпләрне бозуларны контролльдә тотучы зат (Россия Федерациясе законнарында караплан вәкаләтләр чикләрендә тикшереп торуны башкарылган вәкаләтле вазыйфаи зат) тарафыннан тикшереп торылган очракта:

1) контрольдә тотыла торган затка, аларны бетерүнен тиешле срокларын күрсәтеп һәм (яисә) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау чарапларын уздыру турында ачыкландырылыштың очракта, бозуларны бетерү турында күрсәтмә бирергә;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүне булдырмау яисә аны туктату буенча һәм гражданнарны, оешмаларны законга саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы булу турында һәм аны булдырмау ысуллары хакында мәгълүматның теләсә нинди мөмкин ысулы белән аларга житкерү буенча Россия Федерациясе законнарында караплан чарапларны кичекмәстән кабул итәргә, әгәр контроль чараны үткәргендә гражданнарын, тәзекләндерү өлкәсендә контроль объектына ия булган һәм (яисә) файдаланыла торган оешмаларның эшчәнлеге законда саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы яисә мондый зыян (зыян) китерелгән очракта, аны булдырмау ысуллары турында мәгълүмат житкерергә;

3) контроль чара барышында жинаять билгеләре ачыкландырылыштың очракта, бозуларны бетерүнен, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерергә мөмкин булган зыянны булдырмый калуны тикшереп торуны гамәлгә ашыру чарапларын, күрсәтмәне мәжбүри үтәүнен таләп итеп судка мөрәҗәгать иткәнчегә кадәр, күрсәтмәне мәжбүри үтәүнен тәэмин итү буенча билгеләнгән вакытта, әгәр мондый чара законнарда караплан булса;

4) мәжбүри таләпләрне ачыкландырылыштың очракта, бозуларны бетерүнен, мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтүнен, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерергә мөмкин булган зыянны булдырмый калуны тикшереп торуны гамәлгә ашыру чарапларын, күрсәтмәне мәжбүри үтәүнен таләп итеп судка мөрәҗәгать иткәнчегә кадәр, күрсәтмәне мәжбүри үтәүнен тәэмин итү буенча билгеләнгән вакытта, әгәр мондый чара законнарда караплан булса;

5) мәжбүри таләпләрне үтәү, закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чараплар уздыру буенча тәкъдимнәр бирү турындагы мәсьәләне карапла.

3.19. Тәзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда, тикшереп торуны гамәлгә ашыручи вазыйфаи затлар федераль башкарма хакимият органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма хакимиите

органнары, жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданнар белән билгеләнгән тәртиптә үзара хәzmәттәшлек итәләр.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру кысаларында контроль чара уздыру барышында закон таләпләрен бозу ачыланган очракта, Россия Федерациясе законнарында административ һәм башка җаваплылык каралган, контроль чара актында ачыланган хокук бозу билгеләре булу турында мәгълүмат күрсәтелә. Тикшерүне гамәлгә ашыруга вәкаләтле вазыйфаи затлар күрсәтелгән актың күчермәсен тиешле җаваплылыкка тартырга вәкаләтле хакимият органына юллый.

3.20. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда шикаять бирүнен суд тәртибенде кулланылмый.

4. Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре

4.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федеरаль законның 30 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла.

4.2. Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, төзекләндерү өлкәсендә контроль өчен индикатив күрсәткечләр жирлек Советы тарафыннан раслана.

Төзекләндерү өлкәсендә
Муниципаль контроль турында нигезләмәгә
1 нче күшүмтә

РИСКЛАР ИНДИКАТОРЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ
Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда мәжбүри
таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары

Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тубәндәгеләрдән гыйбарәт:

1. Жирлекне төзекләндерү кагыйдәләре бозылу билгеләрен ачыклау.
2. Социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларыннан һәм Россия Федерациясенең федераль законнарында һәм башка норматив хокукий актларында, инвалидларның файдалана алуын тәэммин итү максатларында чыгарылган Россия Федерациясе субъектларының законнарында һәм башка норматив хокукий актларында билгеләнгән хезмәтләрдән инвалидларның файдалана алуын тәэммин итүгә карата мәжбүри таләпләр бозылу билгеләрен ачыклау.
3. Дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, юридик затлардан, ижтимагый берләшмәләрдән, индивидуаль эшкуарлардан, гражданнардан, массакүләм мәгълүмат чараларыннан закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү ихтималының һәм (яисә) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләрнең мәжбүри таләпләрен һәм (яисә) рискин бозу барлыгы турында таныклый ала торган гамәлләр (гамәл кылмау) турында мәгълүматлар алу.
4. Контроль чара йомгаклары буенча бирелгән мәжбүри таләпләрне ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмәнең билгеләнгән срокта үтәлеше турында мәгълүмат булмау.

Төзекләндерү өлкәсендә
муниципаль контроль түрүндагы нигезләмәгә
2 нче күшымта

ТӨП КҮРСӘТКЕЧЛӘР
төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өлкәсендә аларның максатчан
курсәткечләре, индикатив курсәткечләр

1. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өлкәсендә төп курсәткечләр һәм аларның максатчан курсәткечләре:

Төп курсәткечләр	Максатчан курсәткечләр (%)
Мәжбүри таләпләрне бозу очракларыннан мәжбүри таләпләрне бетерү өлеше	70-80
Контроль органнарың һәм (яисә) аның вазыйфаи затларының контролль чаралар үткәргәндә гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата алынган шикаятьләрнең гомуми саныннан контролль чаралар уздырганда нигезләнгән шикаятьләр өлеше	0
каарлар өлеше каарларның гомуми саныннан суд тарафыннан юкка чыгарылган контролль чаралар	0

2. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль өлкәсендә индивидуаль курсәткечләр:

- 1) количество обращений граждан и организаций о нарушении обязательных
- 1) муниципаль контроль органына көргөн мәжбүри таләпләрне бозу түрүнде гражданнар һәм оешмаларның мөрәҗәгатьләре саны (3);
- 2) муниципаль контроль органының планнан тыш контролль чараларының уздырылган саны (3);
- 3) планнан тыш контролль чарасын муниципаль контроль органы уздыруны килештерү түрүнде прокуратура органнары тарафыннан кабул ителгән каарлар саны (3);
- 4) мәжбүри таләпләрне бозуларны муниципаль контроль органы тарафыннан ачыкланган очраклар саны (3);
- 5) мәжбүри таләпләрне юкка чыгару саны (3);
- 6) контролль чара актына карата алынган каршылыклар саны (0);
- 7) мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү түрүнде муниципаль контроль органы тарафыннан бирелгән курсәтмәләр саны (3).